

Dorpsleven

Eerder verschenen van Paul van Dukenburg:

- Later als ik groot ben, mag ik er zijn
- Gewapend tegen het duister
- Dwalend door de werkelijkheid

Dorpsleven

Paul van Dukenburg

Schrijver: Paul van Dukenburg
Foto op de cover: John Caffaza (via unsplash.com)
Foto auteur: Michiel Fischer
ISBN: 9789465018133
NUR: 305
© Paul van Dukenburg (2024)

*In volle vaart
Als in een droom
Langs angst en verlangens
Dicht langs het ravijn
Raast de zilveren trein*

*Voorbij de werkelijkheid
Vandaag of nooit
Of misschien op tijd
Kom jij weer wakker
Terug bij jou*

Enkele woorden vooraf

Wie mij goed kent, zal zich wellicht verbazen over de titel. Wat weet ik immers van het dorpsleven? Mijn leven heeft zich grotendeels in middelgrote steden afgespeeld. Opgegroeid in Doetinchem en Nijmegen, voel ik me inmiddels helemaal thuis in Deventer, maar ook in Tilburg. Leven in een anonieme stad was altijd mijn werkelijkheid, het dorpsleven kende ik alleen uit boeken. Maar ik heb veel gelezen. Als kind las ik over Dik Trom, over de Kameleon, over Afke en haar tiental. Het maakte me als kind nieuwsgierig, naar dat veilige dorpsleven waar ik als kind altijd zo lekker in weg kon kruipen. Verscholen achter een boek verdween ik zo vaak ik kon uit de werkelijkheid. Dan dook ik weg in telkens weer een nieuw boek en in een nieuw dorp. De dorpen waar iedereen elkaar kende, de dorpen waar niemand bang hoefde te zijn voor het onbekende. In kinderboeken meestal zelfs niet voor het bekende. Misschien is dat de reden dat veel kinderboeken zich in een dorp afspelen, die veiligheid van een kleine wereld. Behalve via het lezen van boeken, heb ik het als kind ook even gekend, toen ik enkele weken in een klein dorpje logeerde. Kort nadat mijn moeder ging scheiden, had ze tijd voor zichzelf nodig. Daarom had ze mij naar een jeugd vriendin gebracht, af en toe kwam ze er nog in een weekend, maar verder had ik er negen of tien heerlijke weken. Het leek er precies zoals in die boeken, warm en geborgen. Tot ik weer werd opgehaald en weer ik bij mijn moeder ging wonen. Maar de herinnering blijft, gelukkig.

Naarmate ik ouder werd, veranderde mijn kijk op die knusse dorpswerkelijkheid natuurlijk wel. Doordat ik andere boeken begon te lezen, zoals bijvoorbeeld "Dorp aan de rivier". En natuurlijk keek ik die prachtige serie op TV, "Twin Peaks". Veel boeken van Stephen King spelen zich trouwens ook in dorpen af. Toch veranderde dat niet zo veel in de mate waarin ik erdoor geboeid was. Het maakte het eigenlijk alleen maar boeiender. Ogenschijnlijk is alles er vertrouwd, maar achter al het bekende schuilen de duistere geheimen die verborgen blijven, zelfs voor de mensen die er een leven lang blijven wonen. Het gevaar is er gewoon iets beter verborgen, meer niet.

Bovendien is er ook nog dat beklemmende aspect, iedereen kent elkaar, iedereen let op elkaar. Zo zit je voorgoed gevangen in het keurslijf van de persoon die ze kennen. Je kunt niet veranderen. Om te kunnen veranderen heb je onbekenden nodig. Zonder onbekenden ben je bevroren in hoe de mensen die jou kennen naar jou kijken. Zelfs als je het beeld dat zij van jou hebben niet begrijpt. Die anderen bepalen veel meer wie je bent en hoort te zijn, dan jij jezelf begrijpt. Je zit gevangen in een spagaat, tussen een gevoel van geborgenheid en een intense vorm van claustrofobie.

Voor een schrijver is dat natuurlijk een prachtig gegeven, zowel die duistere geheimen, als die wonderlijke spagaat. Het is boeiend en verwarrend, zodat je er wel over moet schrijven. Zelfs als je zelf liever veilig in de anonieme stad blijft. Waar je te midden van onbekenden altijd jezelf kunt zijn, ook als dat eventjes anders is dan je van jezelf gewend bent.

Wat in ons land minsten zo mysterieus is, is natuurlijk de Bible Belt, dat speelde ook in dat dorp waar ik als kind zo'n heerlijke tijd had. Hoewel ik daar toen zelf geen last van had, daarvoor was het gezin waar ik logeerde veel te vrij. Bovendien was ik nog teveel kind om me erdoor terneer te laten drukken. Ik herinner me hoe mijn moeder daar een weekend was en er heel poëtisch "ter kerke" ging. Ze had zich mooi aangekleed en netjes opgemaakt. Eenmaal in de kerk was zij de enige met make-up, de enige die iets anders droeg dan zwart. Later vertelde ze er soms nog wel over, als anekdote, alsof ze het grappig had gevonden. Toch kon je nog steeds aan haar merken hoe ongemakkelijk ze had zich had gevoeld. Ook die religieuze dreiging is iets wat de schrijver in mij enorm aanspreekt.

Het dorp, voor de een is het vertrouwd, een thuis, een ander slaat ervoor op de vlucht en trekt naar de grote stad. De een denkt er rust en vrijheid te vinden. Een ander verwacht er juist warmte en geborgenheid in die kleine gemeenschap te vinden. Al die verschillende aspecten vormen de basis van het verhaal dat nu volgt.

Toch is er nog een aspect dat ik even wil noemen. Het gaat over dingen die overal gebeuren, in de anonieme stad, maar ook in dorpen waar iedereen elkaar kent. In een grote stad gebeurt het vaak ongemerkt, als er al iets uitkomt, dan wordt het snel vergeten. Mensen kennen

elkaar daar gewoon niet goed genoeg om geruchten in leven te houden. Ook in een kleinere gemeenschap willen mensen het snel vergeten of het beperken tot geruchten. Meestal lukt dat, maar niet altijd. Kortgeleden verscheen er een mooi boek, waarin zoiets wel aan de oppervlakte kwam. Het boek heet “Het hele het dorp wist het”, het is van Rinke Verkerk. In het dorp wordt een meisje onzedelijk betast door haar opa, ze doet haar mond open. Dan blijkt dat er nog veel meer bekend is, over die opa. In een grote stad krijgt een kind de kans er over te zwijgen en blijft de groep die op de hoogte is beperkt tot een paar mensen. In mijn geval was dat alleen mijn oma, die het had ontdekt zonder dat ik iets had verteld. De deur zat wel op slot, maar ze had me horen gillen, van pijn en paniek. Ze liep achterom, door het raam zag ze opa bezig.

Daarna probeerde oma de logeerpartijtjes altijd te voorkomen. Verder wisten weinig mensen ervan. Althans dat denk ik, want niemand zei of deed verder iets. Eerder had ik wel eens gepraat, maar ik was toen nog te jong om serieus genomen te worden. Jaren voordat opa door oma werd betrap, gaf ik het al op erover te praten. Maar dat was in de stad, in een dorp is het, zodra je je mond open doet natuurlijk al te laat. Al snel weet iedereen ervan. Je hoort er definitief niet meer bij. Het is heel anders dan in een grote stad, waar je nog zoveel onbekenden leert kennen, die van niks weten. Zoveel kansen op nieuw, menselijk contact, zonder dat een akelige lading in de weg zit. Als ik er niet bij hoorde, was dat gewoon omdat ik een beetje anders was, niet omdat ze iets wisten.

Misschien begrijp je nu iets beter waarom ik, als stadsmens, een verhaal over het dorpsleven schrijf. Om het voor de lezer iets vertrouwder te maken, gaat het in dit verhaal om een meisje, waarbij geen sprake is van een familieband. Ook is ze al wat ouder. Ik denk dat het daardoor prettiger leest, vooral omdat er in dit verhaal ook iets goeds uit voortkomt.

Het verhaal begint in de jaren tachtig, dat was een tijd van grote werkeloosheid en woningnood. Het was een sombere tijd waarin naast doemdenken, ook escapisme enorm in de mode was. Dus is het logisch, dat de wens om de werkelijkheid te ontvluchten, twee stadsmensen naar dat kleine dorpje leidt.